

Spis treści

Rekomendacja	7
Wstęp do wydania węgierskiego	8
János Tischler – Wstęp do wydania polskiego	13
SYTUACJA WĘGERSKICH FORMACJI SIŁOWYCH ORAZ SOWIECKICH JEDNOSTEK ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA WĘGRZECH W PRZEDDDZIEŃ WĘGERSKIEJ REWOLUCJI	
Przeznaczenie węgierskich formacji siłowych, ich główne jednostki organizacyjne oraz charakterystyka ich stanu	21
Możliwości użycia Węgierskiej Armii Ludowej, jej główne jednostki organizacyjne, charakterystyka stanu osobowego, w szczególności korpusu oficerskiego	22
Przeznaczenie formacji zbrojnych podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, ważniejsze jednostki organizacyjne, zarys zadań policji i służb ochrony państwa	30
Międzynarodowe tło pobytu oddziałów sowieckich na Węgrzech	43
Plan użycia węgierskich formacji siłowych w celu obrony porządku wewnętrznego	47
OKOLICZNOŚCI WYBUCHU REWOLUCJI I WALK O WOLNOŚĆ, WYDARZENIA O CHARAKTERZE MILITARNYM W OKRESIE OD 23 DO 28 PAŹDZIERNIKA	
Okoliczności rozpoczęcia walk, wkroczenie wojsk sowieckich	59
Ocena sytuacji przez węgierskie i sowieckie władze polityczne — decyzja o użyciu wojsk sowieckich	61
Przyczyny i okoliczności zbrojnego powstania – otwarcie ognia przez siły bezpieczeństwa do demonstrantów w Debreczynie i Budapeszcie	66
Przywołanie sowieckich oddziałów do Budapesztu	70
Działalność węgierskiego i sowieckiego kierownictwa w okresie do 28 października	74
Przekształcenie kierownictwa partyjnego, pomysł sowieckiego i węgierskiego kierownictwa politycznego na opanowanie „kryzysu”	74
25 października – najkrwawszy dzień	77

Ocena działalności Komitetu Wojskowego Kierownictwa Centralnego WPP . . .	79
O tym, jak stawiano pytania w dniu 26 października podczas posiedzenia Kierownictwa Centralnego WPP	95
Wprowadzenie godziny policyjnej i kwestia jej czasowego zawieszenia . . .	104
Zwiększanie liczby sił sowieckich na Węgrzech, akcje oddziałów sowieckich . .	107
Kierowanie kolejnych jednostek sowieckich na Węgry	107
Działalność oddziałów sowieckich w Budapeszcie (24-28 października)	108
Zwiększanie liczebności wojsk sowieckich na Węgrzech	112
Powstanie i działalność sił powstańczych i innych grup zbrojnych	115
Ogólna charakterystyka powstańczych grup zbrojnych	115
Powstanie i działalność powstańczych grup zbrojnych w Budapeszcie . . .	118
Walka przeciw siłom sowieckim i węgierskim	131
Powstańcze grupy zbrojne poza Budapesztem i ich działalność na prowincji .	139
Węgierska Armia Ludowa w obronie porządku wewnętrznego	146
Bezpośrednie przesłanki użycia armii	146
Koncentracja oddziałów węgierskich w Budapeszcie	148
Kwestia kierownictwa armii	152
Różnorodność postaw jednostek armii węgierskiej	162
Badanie przypadków walk między siłami rządowymi – głównie armią – a nieuzbrojoną lub częściowo uzbrojoną ludnością cywilną	171
Działalność formacji podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych	177
Przesłanki użycia policji jako jednostek utrzymania porządku wewnętrznego, ocena działalności Departamentu Budapeszteńskiego MSW	177
Użycie Policyjnego Batalionu Porządku Wewnętrznego	185
Charakterystyka działania Wydziałów Dzielnicowych MSW	187
Udział sił policyjnych z węgierskiej prowincji w utrzymaniu porządku wewnętrznego	195
Siły Służby Bezpieczeństwa w likwidacji powstania	199
Skierowanie Straży Granicznej do ochrony porządku wewnętrznego	222
Skierowanie sił Straży Granicznej do Budapesztu	225
Ocena działalności organów więziennictwa MSW	229
Sytuacja w więzieniach, zachowanie skazanych. Okoliczności uwalniania lub ucieczek więźniów	231
Porażka sił próbujących zlikwidować oddziały powstańcze, zmiana w ocenie wydarzeń, przygotowania do kolejnego sowieckiego ataku (28 października – 3 listopada)	242
Kolejna sowiecka próba złamania oporu powstańców w Pasażu Corvina	242
Sowieccy i węgierscy jeńcy w Pasażu Corvina i na ulicy Práter	245
Wojskowe i polityczne przyczyny zwrotu	247
Proces podejmowania decyzji wojskowych i politycznych w okresie od 28 października do 3 listopada	256
Moskiewska ocena zwrotu na Węgrzech	256

Wycofanie wojsk sowieckich z Budapesztu	263
Decyzja polityczna o ponownym natarciu	266
Wysiłki węgierskiego kierownictwa politycznego aby uniemożliwić nowy atak	268
Okoliczności powołania Straży Narodowej, charakterystyka działalności tej formacji	271
Bezpośrednie przesłanki powołania Straży Narodowej	271
Organizacja Straży Narodowej jako formacji wspomagającej policję	276
Powołanie pierwszych jednostek Straży Narodowej na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu ELTE	286
Organizacja „oddziałów robotniczych”	289
Plac Republiki, 1956	292
Nieudane próby rozbrojenia oddziałów powstańczych	297
Zorganizowanie złożenia broni	301
Straż Narodowa z udziałem oddziałów powstańczych	308
Powstanie Rewolucyjnej Rady Porządku Wewnętrznego	311
Pierwsze posiedzenie Rewolucyjnego Komitetu Porządku Wewnętrznego, koszary Kiliána, 31 października	325
Skład i liczebność Straży Narodowej w Budapeszcie	329
Przekształcanie się oddziałów powstańczych w Straż Narodową	335
Organizowanie wyższej jednostki Straży Narodowej na Politechnice Budapeszteńskiej	355
Organizowanie się Straży Narodowej na prowincji	358
Ważniejsze etapy działalności Rewolucyjnego Komitetu Porządku Wewnętrznego	364
Powołanie i działalność wspólnego sztabu wojskowego Rewolucyjnej Rady Porządku Wewnętrznego oraz Budapeszteńskiego Dowódcy Wojskowego	367
Powołanie Naczelnego Dowództwa Straży Narodowej	374
Charakterystyka działania armii i formacji zbrojnych podległych MSW (28 października – 3 listopada)	379
Działalność Węgierskiej Armii Ludowej po zwrocie 28 października	379
Organy rewolucyjne wojska, okoliczności powstania rewolucyjnych rad wojskowych	380
Charakterystyka działalności Rewolucyjnego Komitetu Obrony Ojczyzny oraz rad rewolucyjnych niższego szczebla	392
Zmiany w celach działania policji, Służby Więziennej i Straży Granicznej	400
Przygotowania polityczne i wojskowe do całkowitej okupacji Węgier (31 października – 4 listopada)	408
Przygotowania do operacji „Vihr” – „Wicher”	408
Polityczne przygotowania do ataku, negocjacje o utworzeniu rządu	414
Poinformowanie o sowieckiej interwencji wojskowej	420
„Negocjacje” dotyczące wycofania wojsk sowieckich, aresztowanie węgierskiej delegacji	423
ZDŁAWIENIE WĘGERSKIEJ REWOLUCJI I POWSTANIA	433

Rozpoczęcie ogólnego natarcia. Zdławienie oporu zbrojnego	435
Opór Straży Narodowej i honwedów w Budapeszcie	439
Rozbrojenie Węgierskiej Armii Ludowej. Walki opóźniające na prowincji	456
Straty i co było potem	462
Straty osobowe poniesione przez węgierskie formacje zbrojne	462
Straty oddziałów sowieckich	464
Represje i „czystki” w formacjach zbrojnych	465
Prawdziwe przyczyny agresji sowieckiej wobec Węgier	474
Bibliografia	480
Indeks	484
Mapy	493